

Nová legislativa a dopady na státní rozpočet

Pomocí státního rozpočtu je mimo jiné dotována i řada činností a služeb, jejichž poskytovatelem nemusí být nutně státní organizace. Podíl dotací na výdajích státního rozpočtu kolísá v jednotlivých letech, nicméně dá se mluvit zhruba o pětině až čtvrtině výdajů státního rozpočtu užitých formou dotace. Proto také celá oblast dotační politiky je jedním ze strategických cílů kontrolní činnosti NKÚ. V loňském roce byla proto do plánu kontrolní činnosti pod číslem 09/03 zařazena i kontrola dotací ze státního rozpočtu poskytovaných prostřednictvím rozpočtů krajů poskytovatelům sociálních služeb regionálního charakteru. Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státu určených na sociální služby regionálního charakteru v letech 2007 a 2008.

Nejprve ale několik úvodních informací o této problematice. Vláda usnesením č. 997 ze dne 20. října 2004 uložila ministru práce a sociálních věcí zpracovat a předložit vládě do 31. prosince 2005 návrh zákona o sociálních službách spolu s analýzou dopadu realizace tohoto zákona na veřejné rozpočty. MPSV na základě tohoto úkolu v důvodové zprávě k návrhu zákona o sociálních službách analyzovalo a vyčíslilo předpokládané dopady tohoto zákona na státní rozpočet, a to částkou 26,6 mld. Kč v letech 2007 a 2008. Z toho 16,3 mld. Kč činil odhad výdajů u příspěvku na péči a 8,1 mld. Kč u dotace na podporu poskytování sociálních služeb na území kraje, tzv. programu A. Dne 1. ledna 2007 nabyl účinnosti zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, spolu s vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Zákon definuje tři základní skupiny sociálních služeb s názvem sociální poradenství, služby sociální péče

a služby sociální prevence a 35 druhů sociálních služeb v rámci těchto skupin. Sociální služby mají formu pobytovou, ambulantní nebo terénní. Poskytovatelem služeb jsou územní samosprávné celky a jimi zřizované právnické osoby, další právnické osoby, fyzické osoby, MPSV a jím zřízené organizační složky státu. Sociální služby se poskytují uživatelům bez úhrady nákladů nebo za časovou nebo plnou úhradu nákladů na ubytování, stravu a péči. Uživatelé sociálních služeb závislí na pomoci jiné fyzické osoby z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu mají nárok na příspěvek na péči hrazený ze státního rozpočtu. Financování sociálních služeb je vícezdrojové. Hlavní finanční zdroje představují úhrady od uživatelů sociálních služeb, dotace a příspěvky z veřejných rozpočtů, platby od zdravotních pojišťoven, dotace z MPSV a jiných rezortů, úřadů práce, ze strukturálních fondů a sponzorské dary.

Kontrolní akce mimo jiné ukázala, že na rozdíl od předpokládaných finančních dopadů bylo v letech 2007 a 2008 vynaloženo ze státního rozpočtu na příspěvek na péči o 17,1 mld. Kč a na Program A o 5,9 mld. Kč více oproti původnímu odhadu. To ukazuje, že analýza dopadu realizace zákona č. 106/2008 Sb. rozhodně nebyla spolehlivým podkladem při projednávání výše uvedeného zákona. Myslím, že tato kontrolní akce ukázala na mimořádnou závažnost posuzování dopadů na státní rozpočet při při-

jímání legislativních norem. Nejsem si jist z dnešního pohledu a diskuzí o zadlužování, zda by zákonodárci přijali zmíněný zákon v podobě, ve které byl přijat, pokud by věděli, že zvýší zadlužení státu zhruba o 25 miliard korun ročně.

Celý text závěru z této kontrolní akce najdete na www.nku.cz.

František Dohnal
prezident
Nejvyššího kontrolního úřadu

placená prezentace